

**Одеський науково-дослідний інститут
судових експертиз
Міністерства юстиції України**

**Львівський науково-дослідний
експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ України**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ
ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД**

**Матеріали всеукраїнської
науково-практичної конференції**

28 вересня 2022 року

м.Одеса – м.Львів

**Растр-7
2022**

УДК 343.98:378.4](477.74-25)
А 43

Актуальні питання судово-експертної діяльності в умовах воєнного стану та повоєнний період : матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. (Одеса-Львів, 28 вересня 2022 року) : тези доповідей / відп. ред. Дмитро Кішко, Роман Заяць – Львів : Растр-7, 2022. – 214 с.

ISBN 978-617-8134-63-1

Розглянуті теоретичні здобутки і узагальнено практичний досвід функціонування суб'єктів судово-експертної діяльності в умовах війни та намічені основні напрями роботи у повоєнний період.

УДК 343.98:378.4](477.74-25)

Редакційна колегія: Дмитро Кішко, директор Одеського НДІСЕ Міністерства юстиції України; Роман Заяць, Заслужений юрист України, академік УАН, директор Львівського НДЕКЦ МВС України, д.ю.н. проф.; Антоніна Черемнова, вчений секретар Одеського НДІСЕ Міністерства юстиції України, к.ю.н., доц.; Микола Беднарчук, завідувач сектора моніторингу та інформаційного забезпечення відділу забезпечення діяльності Львівського НДЕКЦ МВС України, к.т.н., проф.

Конференція зареєстрована в Державній науковій установі «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» Міністерства освіти та науки України (посвідчення №329 від 03.08.2022 року).

Видається в одному томі

Публікується в авторському варіанті

Електронний варіант збірника матеріалів конференції розміщений на сайтах: <http://www.ondise.minjust.gov.ua/>; <http://ndekc.lviv.ua/>;

**Поширення і тиражування без офіційного дозволу
Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз
Міністерства юстиції України та
Львівського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру
Міністерства внутрішніх справ України
ЗАБОРОНЕНО**

ISBN 978-617-8134-63-1

© Львівський НДЕКЦ МВС України, 2022
© Одеський НДІСЕ МЮ України, 2022
© Видавництво «Растр-7», 2022

3. Herbert G., Chen X. A comparison of usefulness of 2D and 3D representations of urban planning Journal: Cartography and Geographic Information Science, 2015, V. 42, N. 1, P. 22 DOI: 10.1080/15230406.2014.987694

УДК 343.9.024:343.57]:343.85

Самойленко Олена Анатоліївна

доктор юридичних наук, професор,

головний науковий співробітник відділу дослідження проблем протидії кіберзлочинам та загрозам інформаційної безпеці Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при РНБО України, професор кафедри криміналістики Національного Університету «Одеська юридична академія»

ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У ПРОЦЕСІ ПРОТИДІЇ ПРОТИПРАВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ УГРУПУВАНЬ У СФЕРІ ОБІГУ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ

В умовах розвитку сучасного суспільства перед державами постає значна кількість викликів, серед яких протидія економічній організованій злочинності залишається одним із ключових завдань усіх державних інституцій кожної окремої держави. В структурі сучасної економічної злочинності особливе місце посідає протиправна діяльність у сфері обігу підакцизних товарів, адже введення у подальший обіг таких товарів активно сприяє тінізації окремих секторів економіки України, а також створює умови для розвитку транскордонної організованої злочинності. За рахунок формування кримінальних ринків вказаних товарів окремі суб'єкти економічних відносин отримують надприбутки та фактично здійснюють контрольований вплив на окремі економічні сегменти одразу декількох держав.

Згідно статистичним даними Генеральної прокуратури України, за 2015 рік було обліковано 523 кримінальних правопорушення, відкритих за ознаками ст. 204 КК України («Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів»), за 2016 рік – 674; за 2017 рік – 500; за 2018 – 574; за 2019 – 562; за 2020 – 615; за 2021 – 721 правопорушень відповідно. Однак, акцентуємо, що такі відомості підтверджують лише стабільно високий рівень злочинності у наведеній сфері, але не дозволяють висновувати про реальний рівень та структуру незаконної діяльності у сфері обігу підакцизних товарів. В цьому сенсі корисними виглядають офіційні відомості Державної прикордонної служби України щодо кількості підакцизних товарів, які було затримано під час руху через державний кордон України. Для орієнтиру ми обираємо відомості щодо контролю руху товарів на українсько-польській ділянці кордону, адже довготривале двостороннє співробітництво на рівні стратегічного партнерства між Україною та Республікою Польшею, а також достатньо велика протяжність сухопутного кордону Україна-Польща забезпечує великий товаропоток саме через українсько-польську ділянку кордону. Так, в 2021 році порівняно з 2020 роком в Україні спостерігалась незначна тенденція щодо зменшення кількості затриманих разом на в'їзді та виїзді сигарет та алкоголю (на 12 % сигарет та на 18 % алкоголю відповідно) та збільшення кількості затриманого на кордоні бурштину (на 80% разом на в'їзді та виїзді), хоча потрібно й відзначити, що в 2022 році увага правоохоронців майже повністю привернута більше до диверсійних груп терористів та/або посібників

колаборантів; протидія організованої злочинності у сфері обігу підакцизних товарів залишилась лише в колі інтересів правоохоронців сусідніх держав.

Визнаючи теоретичну та практичну значимість напрацювань з досліджуваної тематики (Т.В. Авер'янова, Ю.П. Аленін, Р.С. Белкін, В.І. Гончаренко, О.О. Ейсман, О.М. Зінін, Е.П. Іщенко, Н.І. Клименко, О.В. Леві, В.К. Лисиченко, М.Ф. Романишин, М.В. Салтевський, М.Г. Щербаковський) актуалізуємо окремі питання використання спеціальних знань у процесі протидії протиправній діяльності організованих злочинних угруповань у сфері підакцизних товарів.

По-перше, залучення працівника експертно-криміналістичних підрозділів є необхідною умовою отримання найкращого результату під час огляду місця події, виявлення об'єктів. Адже саме експерт-криміналіст може кваліфіковано сприяти вилученню, а згодом і упакуванню та збереженню всіх предметів і слідів, що мають значення за для встановлення істини, а також провести попереднє криміналістичне дослідження підакцизних товарів, марок акцизного збору чи контрольних марок та більш достовірно визначити спосіб підробки.

По-друге, на початковому етапі розслідування одним з першочергових завдань слідчого буде призначення досліджень виявлених підроблених марок акцизного збору чи контрольних марок, а також підакцизних товарів. Основна мета таких досліджень це з'ясувати найхарактерніші ознаки підробки, що свідчать про її виготовлення певним способом і на цій основі висунути розшукові версії про підроблювача, його особистісні характеристики, можливих співучасників злочинної групи.

По-третє, у сфері протидії протиправній діяльності у сфері підакцизних товарів експертні підрозділи Національної поліції матимуть й власні завдання. Зокрема такі підрозділи на рівні із підрозділами в Міністерстві юстиції повинні забезпечувати розвиток, впровадження і технічне супроводження інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем і технологій, автоматизацію окремих процедур, а саме контроль за повнотою та правильністю виконання митних формальностей, спеціальна допомога під час організація впровадження електронних сервісів для суб'єктів господарювання. Також експертний підрозділ може бути залучений у процес організації роботи, пов'язаної із замовленням марок акцизного податку, їх зберіганням, продажем, відбором зразків з метою проведення експертизи щодо їх автентичності та здійснення контролю за наявністю таких марок на пляшках (упаковках) з алкогольними напоями і пачках (упаковках) тютюнових виробів під час їх транспортування, зберігання і реалізації.

Підсумковуючи, хочемо підкреслити, що запорукою протидії організованій злочинності у сфері незаконного обігу підакцизних товарів буде якісна організація процесів взаємодії та обміну інформацією експертних підрозділів з органами державної влади, державними органами іноземних держав, міжнародними організаціями.

УДК 339.544

Сапожник Дмитро Іванович

кандидат технічних наук, доцент,

доцент кафедри товарознавства, митної справи та управління якості

Львівського торговельно-економічного університету

Центральної спілки споживчих товариств України

Олена Самойленко	ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАЇЬ У ПРОЦЕСІ ПРОТИДІЇ ПРОТИПРАВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ УГРУПУВАНЬ У СФЕРІ ОБІГУ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ	134
Дмитро Сапожник	ЕКСПЕРТНІ ПРОЦЕДУРИ У ФУНКЦІОНУВАННІ РЕЖИМУ ТОВАРІВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ПОДВІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	135
Дмитро Сапожник Ольга Гирка	ЕКСПЕРТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ТЕСТУВАННЯ БПЛА В УМОВАХ ІМІТУВАННЯ РЕАЛЬНИХ УМОВ ЇХ ЕКСПЛУАТАЦІЇ	138
Андрій Сибірний, Ольга Зарічна	ПИТАННЯ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗЛОЧИНІВ	141
Рома Сибірна, Юлія Черняк	ПОРЯДОК ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ СТУПЕНЯ ТЯЖКОСТІ ТІЛЕСНОГО УШКОДЖЕННЯ	144
Катерина Силенок	ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТА СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ ІСТОРИКО-АРХЕОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	146
Ірина Соколовська, Тетяна Кунділовська	ОКРЕМІ ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ЗЕРНОБОРОШНЯНИХ ТОВАРІВ	148
Іван Старенький, Олександра Донченко	ПОРІВНЯННЯ СПОСОБІВ ВИЛУЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ З АПАРАТІВ СТИЛЬНИКОВОГО ЗВ'ЯЗКУ МАРКИ «APPLE IPHONE»	152
Руслан Степанюк	ДЕЯКІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ СУДОВОЇ МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ	155
Юрій Стецик, Каріна Дмитрук, Наталія Попович	ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ СПОЖИВНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ДИТЯЧОГО ВЗУТТЯ ЯК БАЗОВІ ЕЛЕМЕНТИ ЙОГО ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	157
Валерій Тищенко	КРИМІНАЛІСТИКА У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	160
Костянтин Чернігівський, Олександр Наглов,	ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРІВ ШКОДИ НАВКОЛИШНЬОМУ ПРИРОДНОМУ СЕРЕДОВИЩУ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	162
Дмитро Хамула	ДО ПИТАННЯ АТРИБУЦІЇ СВИНЦЬОВОГО БУКРАНІЮ, ЯК КУЛЬТОВОГО СИМВОЛУ В РЕЛІГІЇ ДАВНІХ ГРЕКІВ ПІВНІЧНОГО ПРИЧОРНОМОР'Я	164
Віра Хомутенко, Алла Хомутенко	ПРОБЛЕМАТИКА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ УСТАНОВ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ	166
Ольга Холодова	ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В КОНТЕКСТІ ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ МАТЕРІАЛЬНОЇ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ВЛАСНИКУ ЗНИЩЕНОГО АБО ПОШКОДЖЕНОГО МАЙНА ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ	170
Анна Христьян	ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДПИСІВ ОСІБ, ЯКІ МАЮТЬ СХОЖІ АБО ОДНАКОВІ ПРІЗВИЩА	172
Одарка Чабанюк	НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СУДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	174